

Rapport over Gezinshereniging 2008-2013

Een kind in het buitenland met een moeder of vader in Nederland moeten bij elkaar kunnen wonen

Michael, 15 jaar, vertelde dit aan de Kinderombudsman

Michael en zijn zus komen uit Somalië. Hun moeder is naar Nederland gevlucht en heeft Michael en zijn zus achtergelaten. Ze willen nu naar Nederland om bij hun moeder te zijn. Nederland heeft als regel dat kinderen moeten bewijzen dat hun moeder echt hun moeder is. Hiervoor moesten Michael en zijn zus naar de Nederlandse ambassade. Omdat in Somalië geen ambassade van Nederland is, gingen zij op reis naar het Afrikaanse land ernaast: Ethiopië.

De medewerker van de ambassade ging vragen stellen aan Michael, dat heet een gehoor. "Het gehoor duurde vele uren, ze stelden veel vragen, ik herinner me niet wat ik heb gezegd. Ik heb hoofdpijn en herinner me niet alle vragen, maar wel sommige, omdat ik overladen werd met vragen." Waar gingen de vragen over? "Over hoe het huis eruit zag in Somalië, wat de problemen daar waren."

Michael en zijn zus en vader wonen nog steeds in het land dat niet hun eigen land is. Zij wachten al een jaar op de beslissing: mogen zij hun moeder in Nederland achterna reizen?

Wat is gezinshereniging?

Er zijn kinderen die in een ander land wonen dat zijn of haar vader, moeder of beide ouders, omdat de ouders bijvoorbeeld gevlucht zijn. De kinderen blijven dan alleen of samen met de andere ouder achter. Nederland moet dan de kans aan die kinderen geven om hun ouder of ouders in Nederland achterna kunnen reizen; het gezin moet bij elkaar kunnen wonen. Dat heet het recht op gezinshereniging en staat in het Kinderrechtenverdrag. De Kinderombudsman kijkt of er in Nederland rekening gehouden wordt met de rechten die in dit verdrag staan.

Waarom heeft de Kinderombudsman onderzoek gedaan?

Gezinshereniging, dus dat een kind een ouder achterna mag reizen, gaat niet zomaar. Zoals je kan lezen in het verhaal van Michael moet een kind dan naar de Nederlandse ambassade in het land waar hij woont of in een buurland. Daar moet het kind bewijzen dat hij echt het kind is van de persoon in Nederland. Dat gebeurt met een DNA test of met een gehoor. Een gehoor is een soort interview waarin een kind veel vragen moet beantwoorden over zijn familie en zijn huis waar het kind vroeger woonde met zijn familie.

De Kinderombudsman hoorde van Vluchtelingenwerk en anderen dat er vroeger veel kinderen hun vader of moeder in Nederland achterna mochten reizen. De laatste jaren zijn er minder kinderen die dit mochten. De Kinderombudsman wilde uitzoeken waarom dit zo is. Daarom heeft hij gesproken met kinderen in Nederland die al hierheen zijn gereisd EN met kinderen die nog in het buitenland wachten op een antwoord of zij naar hun ouder mogen reizen. De Kinderombudsman heeft ook gesproken met ouders en advocaten en andere mensen die verstand hebben van gezinshereniging.

Wat heeft de Kinderombudsman in het onderzoek ontdekt?

De Kinderombudsman heeft ontdekt dat het heel moeilijk is om als kind in het buitenland te regelen dat je naar je ouder in Nederland mag reizen.

Dit komt door de volgende dingen:

1. De wetten en regels voor gezinshereniging zijn zo moeilijk, dat het voor een kind heel lastig wordt om de ouder achterna te reizen.
2. Kinderen zeggen dat zij niet genoeg informatie krijgen om te snappen wat zij moeten doen.
3. Het gehoorgesprek waarin kinderen moeten bewijzen dat ze een ouder in Nederland hebben, is moeilijk voor kinderen. Het lijkt alsof zij een test of examen moeten maken, zeiden zij. Kinderen denken dat zij moeten antwoorden, omdat ze denken dat zij anders niet naar hun ouder mogen. Daarom gaan ze raden en gokken. Kinderen vinden de vragen raar, onnodig en te moeilijk. De Kinderombudsman ziet dat de vragen soms niet goed passen bij de leeftijd van een kind.
4. Meerdere mensen die in Nederland en het buitenland werken aan een beslissing over deze kinderen, houden niet genoeg rekening met hoe oud het kind is en wat een kind prettig en belangrijk vindt. De Kinderombudsman vindt het onzorgvuldig dat het heel lang duurt voordat je de beslissing hoort.

Wat vindt de Kinderombudsman hiervan?

De Kinderombudsman is geschrokken dat het zo moeilijk is voor kinderen om naar hun ouder in Nederland te gaan. Daarom heeft hij oplossingen bedacht die in het rapport staan.

Wat ziet de Kinderombudsman als oplossingen?

1. Alle kinderen in het buitenland die echt kind zijn van een vader of moeder in Nederland en die nu niet bij elkaar wonen, moeten de kans krijgen opnieuw te laten zien dat zij wel bij elkaar horen.
2. De kinderen moeten weten waar ze aan toe zijn en alle stappen die ze moeten nemen om weer bij hun ouders te mogen wonen moeten duidelijk zijn,
3. Iedereen die met kinderen te maken heeft, of die over kinderen beslist, moet goede uitleg krijgen over hoe je met kinderen omgaat en wat je wel en niet aan een kind kan vragen.
4. Alle kinderen die de Kinderombudsman heeft gesproken, hebben oplossingen en tips gegeven. Die staan in dit stuk onderaan in de blauwe rand.

Hoe moet dit nu verder?

De Kinderombudsman stuurt dit onderzoek op naar de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie. Hij adviseert de staatssecretaris om aan alle kinderen die de afgelopen jaren niet naar hun moeder of vader in Nederland konden gaan en die dat wel willen, opnieuw een kans moeten krijgen om naar Nederland te kunnen komen. De Kinderombudsman houdt de komende tijd in de gaten of de kinderen die willen nareizen, minder problemen zullen tegenkomen.

Alle kinderen zeggen hetzelfde:

“dat je minder lang moeten wachten op de beslissing.”

En je altijd antwoord moet kunnen krijgen over hoe lang het wachten op het antwoord nog duurt.

Over wat een gehoor is

Leg ver van tevoren uit wat een gehoor is en hoe het gaat.

Vertel duidelijk bij de start van het gehoor waar het voor dient.

Over het verloop

Kies één geschikte plaats waar de gehoren van de kinderen worden afgenomen, die rustig is en niet gewoon in de gang waar je allerlei mensen tegenkomt.

Zet iemand erbij die op jou let, die jou relaxed maakt en waar jij iets aan kan vragen.

Vertel hoe lang het gehoor gaat duren.

Geef verplicht een pauze, anders zeggen kinderen nee.

Over de hoornedewerker

Zorg dat de medewerker aardig is en dat die jou op je gemak stelt, door bedenktijd te geven.

Stel minder vragen en stel kindvriendelijke vragen op kindvriendelijke manieren.

Niet pushen als iemand het antwoord niet weet.

Niet bang maken dat je iets fout kan zeggen.

Niet opdringerig, maar kalm vragen stellen over nare gebeurtenissen en liever helemaal niet.

Als een kind moet huilen, geef dan een pauzemoment buiten de kamer, zodat het kind frisse lucht krijgt.

Over de tolk

Zorg voor een tolk, die je zonder accent verstaat.

Zorg dat je het nog een keer kan zeggen als je iets anders bedoelde.

Neem het verslag door en pas het aan waar nodig.

